

розкоші;

2) того, чи належить даний товар до предметів тривалого користування чи поточного споживання.

(Відповідь: б)).

Дефіцитом може бути названа ситуація, коли:

а) товару бракує для всіх;

б) величина попиту перевищує величину пропозиції;

в) величина пропозиції перевищує величину попиту;

г) виробництво працює не на повну потужність.

(Відповідь: б)).

Задачі для самостійної роботи:

На який із наведених товарів еластичність попиту за ціною найвища:

а) зубна паста "Ягідка";

б) учнівські зошити;

в) дискета з грою;

г) взуття.

(Відповідь: а)).

В якому разі рівноважна ціна має збільшитись водночас зі зменшенням рівноважної кількості:

а) за незмінного попиту зростає пропозиція;

б) за незмінного попиту зменшується пропозиція;

в) за незмінної пропозиції зростає попит;

г) за незмінної пропозиції попит падає.

(Відповідь: б)).

Рівноважна ціна встановлюється внаслідок взаємодії попиту і пропозиції:

а) на товарному ринку;

б) на ринку ресурсів;

в) на валютному ринку;

г) на будь-якому ринку.

(Відповідь: г)).

Висновки

1. Одним із шляхів розвитку економічного мислення на уроках є застосування системи навчально – пізнавальних задач, які використовуються для закріплення матеріалу, підведення підсумків уроку, для контролю знань, самостійної роботи.

2. Під час складання задач повинна враховуватися їх практична спрямованість, а також умови задачі і результати її розв'язування повинні відповідати реальній практичній ситуації.

3. Застосування таких задач на уроках з основ економіки у загальноосвітній школі показало, що ефективність навчання значно підвищилася. Проведений експеримент довів, що використання навчально – пізнавальних задач допомагає розвивати економічне мислення, брати активну участь в обговоренні економічних ситуацій і проблем.

*Степан Сіткар
наук. керівник – доц. В.І. Сіткар*

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ

Психологічний аналіз особистісних характеристик творчо обдарованих людей виявив наявний для них високий рівень індивідуальної андрогінії. Тобто, творчо обдаровані хлопчики мають багато рис, які стереотипно вважались "жіночими", – це інтроспективна чутливість, яскраво виражений естетичний смак тощо. З іншого боку, творчо обдаровані дівчатка проявляють певні традиційно чоловічі якості – незалежність, самоствердження, честолюбність, – стверджує В. Слуцький [1, 115].

У цьому легко виявити вплив батька протилежної статі, чиє спілкування з сином або донькою переростає стереотипні уявлення про "чоловіче" і "жіноче" і допомагає формуванню в дитини сильної "Я-концепції" як діючої особистості, а не "здібного" хлопчика або "хорошої"

дівчинки.

Одним з супутніх елементів сьогоднішньої переоцінки статевих ролей в сучасному суспільстві може бути пробудження позитивного ставлення до більш андрогінного розвитку особистості, коли людина проявляє кращі якості обох стереотипів. Добре пристосований чоловік може бути дбайливим, чутливим та експресивним – і одночасно відповідальним, честолюбним та сміливим, а добре пристосована жінка – поєднувати в собі незалежність, компетентність, честолюбність з добротою, працьовитістю та готовністю допомогти. На сучасному етапі розвитку суспільства можна очікувати подальший прогрес у цьому напрямку (Hollinger, 1983) [1, 115].

Сьогодні необхідність більш глибокого погляду на проблему в школі спричинена тим, що вчителі та інші працівники освіти часто асоціюють обдарованість з таким "дивом" як соціальна ізоляція, фемінізація у хлопчиків, агресивність у дівчат і взагалі нервовість та гіперчутливість (Altman, 1933) [1, 116].

Особливий інтерес для проблеми, яка розглядається в статті, складає вивчення взаємостосунків творчо обдарованої дитини з батьком протилежної статі. Аналіз наукових джерел показує, що ряд дослідників наголошують на важливість значення ролі батьків протилежної статі у розвитку творчих здібностей дитини (Lynn, 1974; Wallinga and Grase, 1979; Domino, 1979). Результати їх робіт показують, що татусі мають більший вплив на творчі здібності дівчат, а матері – на творчість хлопчиків [1, 112].

У батьків, які проявляють активний інтерес до занять своїх обдарованих доньок, які розширюють горизонти їх майбутньої кар'єри та зміцнюють їх незалежність, є набагато більше шансів виховати дівчат творчими особистостями, ніж у тих, хто закріплює як стереотипи, залежні або пасивні моделі поведінки в доньок [1, 113]. Матері, які зайняті діловою або творчою кар'єрою за межами сім'ї, схильні виховувати у своїх синів більшу незалежність думки та прояви сміливості.

Найкращий опис результатів вищезгаданих досліджень сімейних джерел творчості у обдарованих дітей полягає в концепції андрогінії, зміні суспільних стереотипів чоловічих та жіночих якостей, які дозволяють людям будь-якої статі краще проявляти ті чи інші гендерні властивості. Це вимагає творчого підходу до виховання.

Традиційно батько сприймається як годівник, який відповідає за прийняття рішень, як носій вищого авторитету, а мати, навпаки, вважається джерелом уваги, піклування, емоційної підтримки та своєрідним буфером між батьком та дитиною.

Ті хто досліджував зв'язок між стосунками батьків і дітей з творчими здібностями останніх, вважають, що коли батько проявляє більше "жіночих" експресивних властивостей, а мати – більше "чоловічих" інструментальних, тоді їх діти, як правило протилежної статі, краще розвинені в творчому аспекті.

Нижні, люблячі татусі, які багато часу приділяють дітям та матері, які виховують незалежність, допитливість, гнучкість, таким шляхом розвивають у дітей риси та мотиваційні компоненти, які сприяють розвитку високопродуктивної творчості.

Тому варто зазначити, що матері, які багато піклуються про розвиток творчих здібностей своїх дітей і які приділяють цьому багато сил та часу не досягали помітних успіхів. Мабуть не бажано проявляти надто інтенсивне піклування та обмежувати дитину надто жорсткими схемами.

Сьогодні багато пишуть про певний прогрес у подоланні традиційних бар'єрів для чоловіків і жінок при виборі професії та стилю життя, проте старі уявлення ще досить сильні.

Стереотипізація за статевою ознакою є шкідливою для обдарованих дітей. Вони дещо більше, ніж менш здібні однолітки, поєднують у собі властивості, які характерні як для їх власної статі так і для протилежної. Ця концепція одержала назву психологічної андрогінії (Ven, 1974). Проте таке синтезування ніколи не схвалювалось суспільством [1; 2].

Усіх нас формує суспільство, в якому ми живемо і більшість батьків так чи інакше є винними у тому, що їх обдаровані доньки грають, по суті чужі ролі. Батькам теж потрібна твердість, аби не бути конформістами, щоб діти їх могли вільно зростати і досягати успіхів – як хлопчики, так і дівчата.

В дослідженнях, які присвячені питанню жінок, американський психолог Е. Хорнер (1973), спираючись на висловлювання самих жінок, вказував на характерні для обдарованих жінок побоювання досягти успіху. Батькам, а саме татові, ця інформація багато чого може прояснити щодо того, чому обдаровані дівчатка не завжди досягають своїх вершин.

Найбільш частим для складової остраху досягти успіху є побоювання, що чоловіки не приймуть переваги і лідерства жінки. Це проявляється досить чітко у тому, що дівчатка раптом зупиняються у своєму прогресі і навіть "повертаються" назад. Це відбувається у тому віці, коли діти починають проявляти інтерес до протилежної статі. Суттєвий регрес у досягненнях дівчат є помітним у віці 11-14 років. Батькам варто прослідкувати як в сім'ї розподілено домашні обов'язки. Часто від дівчат очікується значно більший вклад ніж від їх братів. Від дівчини батьки, як правило, вимагають виконання значної частини домашніх справ, які йдуть за важливістю після шкільних занять, а іноді висувуються на перше місце.

Сім'я відіграє головну роль у формуванні образу-Я дитини. Важливим є її вклад і в уявлення дитини про майбутню професію. Знаючи, як багато можуть обдаровані дівчата втратити через невпевненість у собі, батьки повинні допомогти їм привести самооцінку у відповідність з обдарованістю і сформуванню адекватної уявлення про вибрану дитиною професію [2].

Важливою перешкодою на професійному шляху обдарованих дівчат є відсутність прикладу. У багатьох сферах дівчаткам брати приклад немає з кого. Просуваючись професійною драбиною жінка не часто зустрічає наставників-жінок, як правило, чим вище вона підіймається по службовій драбині, тим частіше перебуває в компанії чоловіків. В традиційно нежіночих сферах вона в основному є одинокою [1; 2].

Батьки можуть дати дітям добрий приклад неупередженого ставлення до питань статі, розподіляючи тотожно домашні турботи і поважаючи професійні амбіції один одного.

Стимулювання бажаних рис – як "чоловічих", так і "жіночих" – в одній людині допоможе їй досягти більшої повноти в житті, поєднуючи незалежність з чутливістю, а самоствердження з розумінням. Така різностороння дитина в сучасному суспільстві, яка перебуває в полоні стереотипів "за статевою ознакою" потребує батьківської підтримки, щоб залишитись відкритою, гнучкою, такою, що не боїться неоднозначності та твердо розраховує на свої сили.

Література

1. Одаренные дети: Пер. с англ./ Общ. Ред. Г.В. Бурменской и В.М. Слущкого; Предисл. В.М. Слущкого. – М.: Прогресс, 1991. – 376 с.
2. Говорун Т., Кікінежді О. Стаття та сексуальність: психологічний ракурс. Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 1999. – 384с.

*Олена Якушонок
наук. керівник – доц. В.Л. Кондратюк*

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УЧНІВ 7 КЛАСІВ АСОРТИМЕНТУ ШОВКОВИХ ТКАНИН

Курс "Матеріалознавство швейного виробництва" – один із основних спеціальних курсів предмету трудове навчання, що дає учням поняття про різноманітні волокнисті матеріали, основні процеси технології текстильного виробництва, будову, властивості, асортимент і сортування тканин [1,2].

Програмою для загальноосвітніх навчальних закладів з трудового навчання у 7 класі передбачене вивчення шовкових тканин, де розглядається їх одержання, основні властивості, використання тканин для пошиття швейних виробів та догляд за виробами із шовкових тканин.

Важливим є питання про призначення та пошивні властивості тканин. У кожній з них є певна поверхнева щільність ниток вздовж основи і підкання, свій волокнистий склад, структура і оздоблення. Необхідно вміти розрізняти тканини одну від одної та підбирати їх залежно від призначення швейного виробу. Ці навички формуються в учнів на лабораторно-практичній роботі, що виконується під час вивчення теми. У зв'язку з цим, мета даної роботи – удосконалити методику викладання теми, пов'язану з вивченням асортименту шовкових тканин у загальноосвітній школі.

У результаті аналізу ряду літературних джерел [3-6] зроблено висновок про те, що питанню вивчення асортименту шовкових тканин приділяється недостатня увага. Тому, спираючись на зміст діючої програми з трудового навчання було запропоновано поглибити вивчення шовкових тканин темою про їх асортимент, додавши до відведеного часу на ознайомлення з цим матеріалом ще дві години за рахунок варіативної частини програми. Також розроблена більш досконала методика викладання теми "Асортимент шовкових тканин" у 7 класі із врахуванням вікових особливостей учнів та обсягу програмованого матеріалу з обслуговуючої праці в школі.